

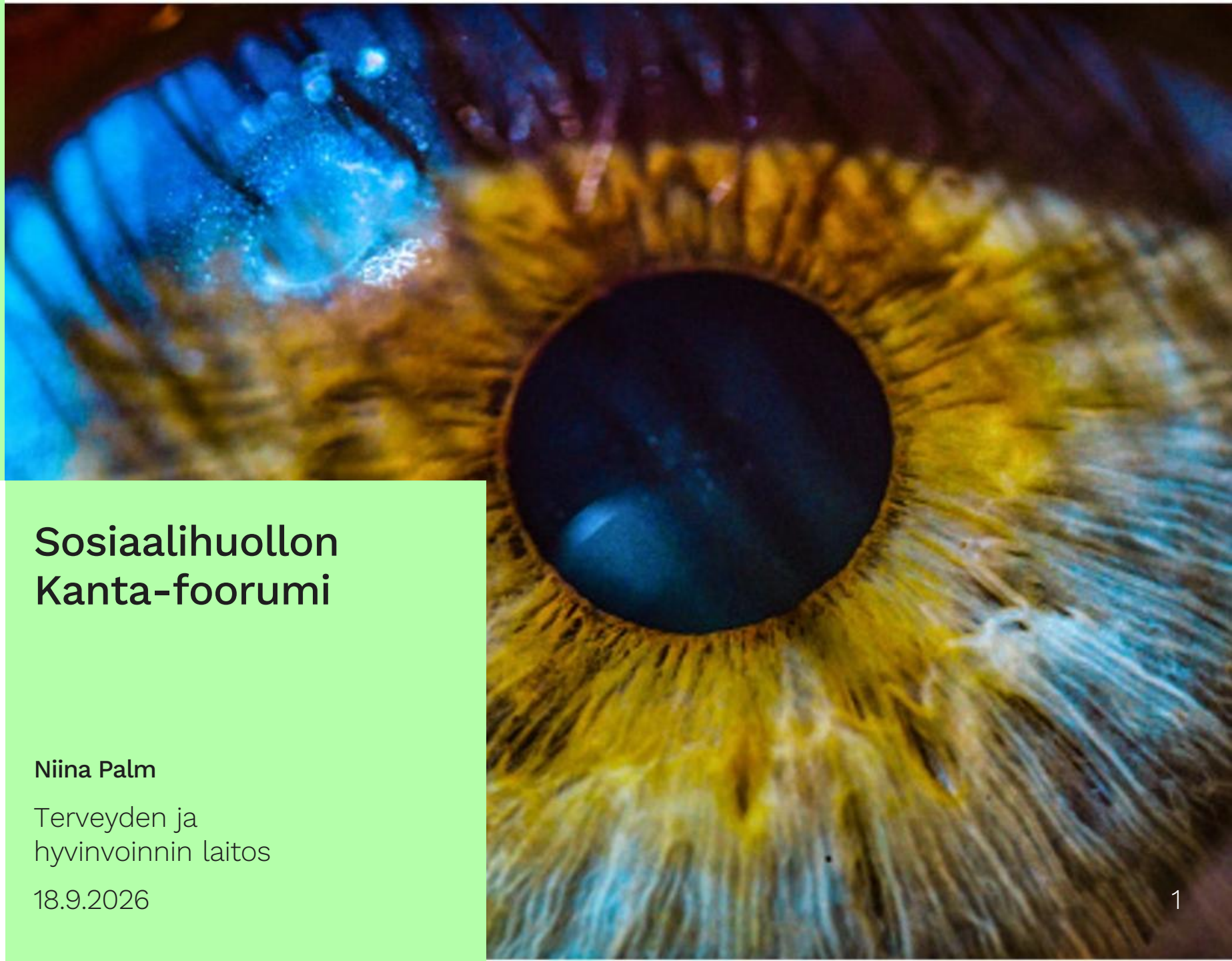
Sosiaalihuollon
asiakastiedot
OmaKannassa:
tietojen näyttäminen,
hyödyt ja
ammattilaisen
keskeiset kysymykset

Sosiaalihuollon Kanta-foorumi

Niina Palm

Terveys ja
hyvinvoinnin laitos

18.9.2026

OmaKanta otettiin käyttöön 2023

- Asiakastietolaki mahdollistaa sosiaalihuollon tietojen näyttämisen OmaKannassa
- Yleisen tietosuoja-asetuksen (GDPR) 15 artiklan mukaan henkilöllä on oikeus saada pääsy omiin henkilötietoihinsa
- OmaKannassa näkyy tällä hetkellä asiakastietoja lähes kaikilta hyvinvointialueilta
- Asiakastietolain määräaika rakenteiselle tallentamiselle ja sitä kautta tietojen näkymiselle OmaKannassa oli 1.9.2026

74 §

Kansalaisen käyttöliittymä ja hyvinvointisovellukset sekä niiden välityksellä näytettävät asiakastiedot

Henkilö voi antaa tahdonilmauksia sekä hoitaa asiakkuuteensa ja asiakas- ja hyvinvointitietojensa hallinnointiin liittyviä asioita kansalaisen käyttöliittymällä.

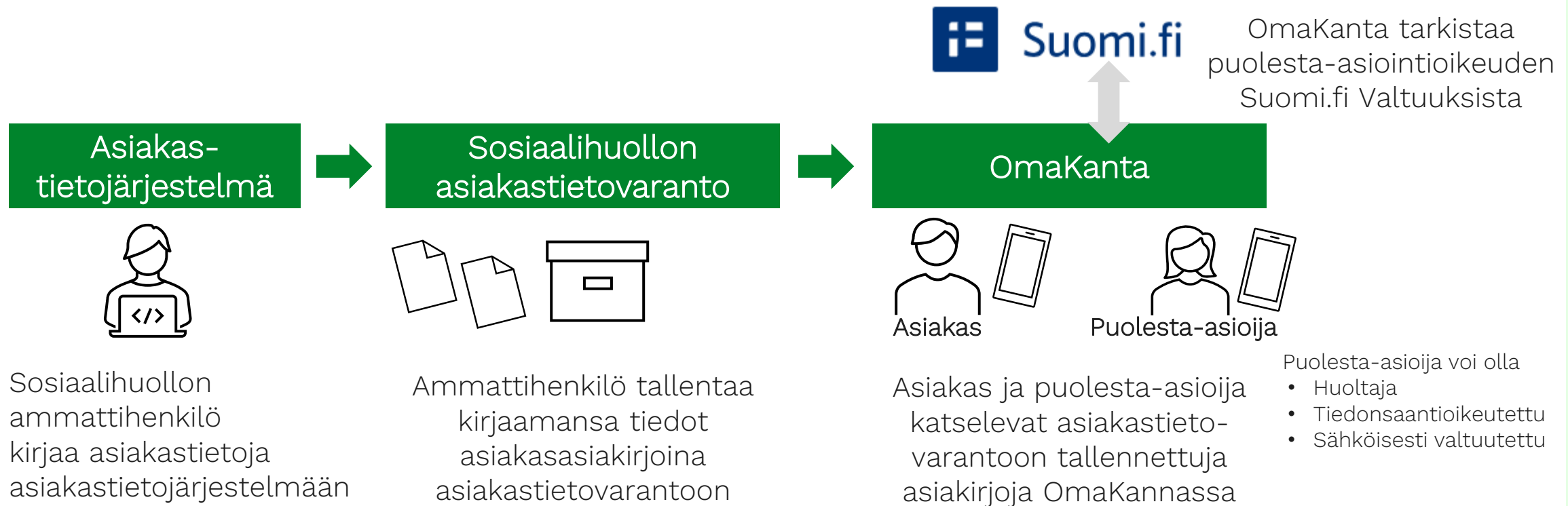
Henkilölle saadaan näyttää tai toimittaa kansalaisen käyttöliittymän tai hyvinvointisovelluksen välityksellä valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin hänestä tallennetut tiedot lukuun ottamatta sellaista tietoa, jota julkisuuslain 11 §:n 2 momentin, tietosuojalain 34 §:n tai muun lainsäädännön mukaan asiakkaalla ei ole oikeutta saada. Saadakseen tiedot hyvinvointisovellukseen asiakkaan tulee ottaa hyvinvointisovellus käyttöön ja hyväksyä tietojen luovutus. Lisäksi henkilölle saadaan näyttää käyttöliittymän välityksellä hänen tietojensa käsittelyä koskevat luovutus- ja käyttölokitiedot lukuun ottamatta luovutuksensaajan henkilötietoja.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, henkilölle saadaan näyttää hänen puolestaan asioineen henkilön nimi.

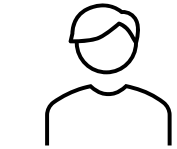
Sosiaalihuollon tiedot OmaKannassa

- Käyttöliittymä, jossa näytetään Sosiaalihuollon asiakastietovarantoon tallennettuja asiakasasiakirjoja
- Tietojen katselun lisäksi OmaKannassa voi ottaa vastaan Kanta-informaation, antaa lupia luovuttaa tietoja palvelunjärjestäjien välillä sosiaalihuollon sisällä ja rajata luovutuslupia kielloilla
- Luovutuslupia OmaKannassa on annettu 09/2026 74 995 kpl ja luovutuskieltoja 8 544 kpl
- Myöhemmin OmaKannassa voi antaa lupia tietojen luovutukseen sosiaali- ja terveydenhuollon välillä

Asiointi OmaKannassa

Puolesta-asiointi

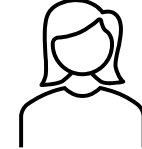
Täysikäinen
asiakas

Alaikäinen
asiakas

Huoltaja

Tiedonsaanti-
oikeutettu

Sähköisellä
valtuudella asioiva

Asioinnin ehdot

Vahvan tunnistau-
tumisen välineet,
henkilötunnus

Vahvan tunnistau-
tumisen välineet,
henkilötunnus

Vahvan tunnistau-
tumisen välineet,
henkilötunnus

Huoltajuus voimassa, lapsi
alle 18, lapsi elossa, toisella
huoltajalla / lapsella ei
turvakieltoa

Vahvan tunnistau-
tumisen välineet,
henkilötunnus

Tiedonsaantioikeus
sosiaalihuollon asioihin
voimassa, lapsi alle 18, lapsi
elossa, huoltajilla/lapsella ei
turvakieltoa

Vahvan tunnistau-
tumisen välineet,
henkilötunnus

Voimassaoleva Suomi.fi
valtuus "Sosiaalihuollon
asioiden hoito"

Asiointi

Voi katsella omia
tietojaan,
vastaanottaa
Kanta-infon, antaa
luovutusluvan ja
rajata sitä kielloilla

Voi katsella omia
tietojaan

Voi asioida
alaikäisen asiakkaan
puolesta

Voi katsella lapsen
tietoja, vastaanottaa
Kanta-infon, antaa
luovutusluvan lapsen
puolesta

Voi katsella
alaikäisen asiakkaan
tietoja

Voi asioida
täysikäisen
asiakkaan puolesta

Voi katsella päämiehen
tietoja, vastaanottaa
Kanta-infon, antaa
luovutusluvan ja rajata
sitä kielloilla
päämiehen puolesta

OmaKannassa näytetään

- Sosiaalihuollon asiakastietovarannon käyttöönoton 2. ja myöhemmän vaiheen asiakirjat
 - Asiakirjat, jotka kuuluvat [Sosiaalihuolto – Asiakirjaryhmä](#) -luokituksen luokkaan 5 ”Toisen tai myöhemmän vaiheen asiakasasiakirja” (jatkossa ”määrämuotoinen asiakasasiakirja”)
- Asiakkuusasiakirjalta poimitut tiedot:
 - Palveluista vastaavan työntekijän nimi, tehtävänimike ja yhteystiedot
 - Lastensuojelun asiakkuuden alkamis- ja päättymispäivä
 - Sosiaalihuollon asiakkuuden alkamis- ja päättymispäivä, mutta tieto poistetaan OmaKannasta joulukuussa

OmaKannassa ei näytetä

- Vanhoja ja ensimmäisen vaiheen asiakasasiakirjoja ([Sosiaalihuolto – Asiakirjaryhmä](#) –luokitus)
- Lapsen huolto- ja tapaamisoikeusselvitystä
- Maksusitoumuksia
- Turvakotipalvelun asiakirjoja
- Lähisuhde- ja perheväkivaltatyön asiakirjat: vakavan parisuhdeväkivallan riskiarvio, turvasuunnitelma, häirinnän ja vainon riskiarvio ja lähisuhdeväkivaltakokemusten arvio
- Poistettuja päätöksiä ja muita korjattuja asiakirjoja
- Asia-asiakirjoja
- Adoptioneuvonnan asiakirjoja
- Vanhemmuuden selvittämisen asiakirjoja (myöhemmin tulee mahdollisuus näyttää)
- Vielä toistaiseksi: Yhteiseen asiaan kuuluvia asiakirjoja, asiakaskertomusmerkintöjä
- Myöhemmin: Väkivaltaan tai sen uhkaan liittyvään sosiaalihuollon asiaan liitettyjä asiakirjoja

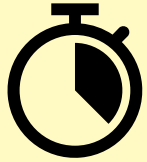

Asiakaskertomus- merkinnät OmaKannassa

- Asiakaskertomusmerkinnät eivät tällä hetkellä näy OmaKannassa
- Ne alkavat näkyä OmaKannassa vuoden 2026 lopussa
- Tuolloin näytetään kaikki asiakkaasta laaditut kertomusmerkinnät, myös merkinnät asiakkaan arjesta
- 1.1.2023 jälkeen tallennetut asiakaskertomusmerkinnät näytetään takautuvasti
 - Huom. Näyttäminen tapahtuu [asiakirjaryhmä](#)-tiedon perusteella. Asiakirjalla tulee olla arvo 7 = Asiakaskertomusmerkintä tai 5 = Toisen tai myöhemmän vaiheen asiakasasiakirja, jotta niitä näytetään.

Tietojen näyttämisen rajaaminen 1/3

Viivästäminen

- Palvelunjärjestäjä ja palveluntuottaja voivat viivastää laatimiaan asiakirjoja
- Asiakirjaa ei näytetä heti tallentamisen jälkeen
- Sekä asiakasasiakirjat tai asia-asiakirja voidaan viivastää
- Asiakirja viivästyy sekä asiakkaan että puolesta-asioijien OmaKannasta
- Metatietoihin kirjataan päivä, josta alkaen asiakirja saa näkyä

Erityissisältö

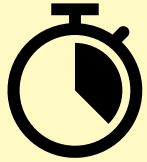
- Palvelunjärjestäjä ja palveluntuottaja voivat merkitä asiakirjoja erityissisältöisiksi
- Asiakirjaa ei näytetä koskaan
- Sekä asiakasasiakirjat että asia-asiakirja voidaan merkitä erityissisältöiseksi
- Asiakirjaa ei näytetä asiakkaan eikä puolesta-asioivien OmaKannassa
- Metatietoihin kirjataan Erityissisältö-kenttään luokituksen avulla ”kyllä”

Luovutuskielto huoltajille

- Vain palvelunjärjestäjä voi ratkaista, hyväksytäänkö lapsen esittämä kielto luovuttaa tiedot huoltajille
- Asiakirjaa ei näytetä huoltajille eikä muille tiedonsaantiin oikeutetuille henkilöille
- Kirjaus tehdään ensisijaisesti asiakasasiakirjalle, toissijaisesti asia-asiakirjalle
- Kirjaus tehdään [luokituksen](#) avulla metatietoihin
- Asiakastietojärjestelmissä on oletusvalintana ”Asiakirja luovutetaan, koska alaikäinen ei kiellä”

Tietojen näyttämisen rajaaminen 2/3

Viivästäminen

- Viivästäminen tulee perustella. Se tapahtuu valitsemalla luokituksesta sopiva luokka, jota voi tarkentaa tekstikenttään. Perustelutkin tallentuvat asiakirjan metatietoihin.
- Viivästämistä voi jälkikäteen muuttaa, esim. poistaa sen. Tällöin asiakirja versioidaan, ja asiakirjan korjaamisen tai versioinnin perusteeksi kirjataan [luokituksen](#) avulla 3 Metatietojen muuttaminen

Erytyissisältö

- Erytyissisältö tulee perustella. Se tapahtuu valitsemalla luokituksesta sopiva luokka, jota voi tarkentaa tekstikenttään. Perustelutkin tallentuvat asiakirjan metatietoihin.
- Erytyissisällön voi jälkikäteen poistaa. Tällöin asiakirja versioidaan, ja asiakirjan korjaamisen tai versioinnin perusteeksi kirjataan [luokituksen](#) avulla 3 Metatietojen muuttaminen

Luovutuskielto huoltajille

- Jos lapsi esittää kiellon luovuttaa asiakirja, tulee lapsen esittämä painava syy kiellolle kirjata tekstikenttään. Vaikka lapsi ei esitä kielloa, tulee sekin kirjata. Jos lapsen kielloa ei hyväksytä, tulee se perustella [luokituksen](#) avulla.
- Kun alaikäiselle asiakkaalle laaditaan asiakirjoja, tulee aina ottaa kantaa siihen, luovutetaanko asiakirjaa huoltajille
- Rajoituksen voi jälkikäteen muuttaa, ks. viivästäminen/erityissisältö

Tietojen näyttämisen rajaaminen 3/3

Viivästäminen

- Viivästäminen voi olla mitä vain päivästä vuosiin
- Kansallista ohjeistusta viivästämisen pituuteen ei ole, mutta organisaatiot voivat laatia omaa ohjeistusta ammattilaisen harkinnan tueksi
- Viivästämistä tai sen perusteluja ei näytetä OmaKannassa asiakkaalle. Asiakirjan laatimispäivästä käy kuitenkin ilmi, että asiakirjaa on viivästetty.
- Asiakkaalla on mahdollisesti oikeus saada viivästetyt asiakirjat nähtäväkseen tietopyynnön perusteella

Erytyissisältö

- Kansallista ohjeistusta ei ole esim. tilanteista, joissa erityissisältöä voidaan käyttää, mutta organisaatiot voivat laatia omaa ohjeistusta ammattilaisen harkinnan tueksi
- Erytyissisältöisestä asiakirjasta ei näytetä mitään OmaKannassa.
- Asiakkaalla on mahdollisesti oikeus saada erityissisältöiseksi merkityt asiakirjat nähtäväkseen tietopyynnön perusteella

Luovutuskielto huoltajille

- Jos alaikäinen esittää kiellon, tai palveluntuottajana toimiva asiakirjan laatija muuten arvioi, että asiakirja voi sisältää tietoa, jota huoltajille ei voi luovuttaa, ratkaisun luovuttamisesta tekee palvelunjärjestäjä
- Kansallista ohjeistusta esim. sille, mikä on tarpeeksi painava syy, ei ole. Organisaatiot voivat laatia omaa ohjeistusta ammattilaisen harkinnan tueksi, mutta se ei korvaa ammattilaisen harkintaa
- Luovutuskielto koskee kaikkea luovuttamista, ei vain OmaKannassa näyttämistä

Kysymyksiä ja vastauksia 1/4

Kysymys: Näytetäänkö OmaKannassa asiakirjan laatija vai tallentaja?

Vastaus: OmaKannassa näytetään asiakirjojen sisällöt kokonaisuudessaan. Laatija kirjataan asiakirjan sisältöön, joten se näytetään OmaKannassa. Tallentajan tiedot tallentuvat asiakirjan metatietoihin, eikä niitä näytetä.

Kysymys: Miksi asiakirjaan voidaan kirjata sekä erityissisältö että huoltajalle luovutuskielto, kun erityissisältö rajaa asiakirjan myös huoltajien OmaKannasta?

Vastaus: Asiakastietolain mukaan lapsen kielto on kirjattava. Lapsen kielto koskee asiakirjojen luovuttamista myös muuta kautta, esim. paperisena, kun taas erityissisältömerkinnästä huolimatta asiakirjat voidaan luovuttaa tietopyynnön perusteella.

Kysymyksiä ja vastauksia 2/4

Kysymys: Jos alaikäisen asiakirja viivästetään, ja huoltajalle luovuttamiskiellon arvona ”Alaikäisen asiakkaan asiakirja luovutetaan huoltajille, koska alaikäinen ei kiellä asiakirjan luovuttamista”, niin näkyykö asiakirja tällöin huoltajien OmaKannassa vai viivästyykö asiakirjan näyttäminen myös huoltajilta?

Vastaus: Viivästyy myös huoltajilta.

Kysymys: Jos alaikäisen asiakirja viivästetään, ja huoltajalle luovuttamiskiellon arvona on ”Alaikäisen asiakkaan asiakirjaa ei luovuteta huoltajille työntekijän oma-aloitteisen arvion perusteella”, niin näkyykö asiakirja huoltajille viivästyksen päätyttyä?

Vastaus: Ei tule näkyviin viivästyksen päättyessäkään.

Kysymys: Voiko asiakkuusasiakirjan jättää näyttämättä huoltajille sen vuoksi, että sen myötä huoltajille voisi paljastua tieto alaikäisen tietyn sosiaalipalvelun asiakkuudesta? Vaikka tämän myötä esim. tieto lastensuojelun asiakkuuden alkamisesta jäisi näyttämättä?

Vastaus: Kyllä, jos ammattilainen on arvioinut, että lapsen kiellolle on painava syy. Alaikäisen kielto-oikeuden toteuttaminen on ensisijaista, vaikka sen seurauksena asiakkuusasiakirjaan sisältyvät tiedot jäävät näyttämättä Omakannassa huoltajalle, vaikka niiden näyttämättä jättämiselle ei olisi perusteita.

Kysymyksiä ja vastauksia 3/4

Kysymys: Miksi asiakirjoja ei voi rajata vain toiselta huoltajalta?

Vastaus: Rajaaminen on toteutettu terveydenhuollon kanssa samalla periaatteella, eli asiakirja rajataan kaikilta huoltajilta ja tiedonsaantioikeutetuilta yhtäaikaaisesti. Useat erilaiset rajaamisen mekanismit tuovat lisää haastavuutta asiakirjojen laatijoille. Vain yhdeltä huoltajalta rajaaminen tapahtuisi henkilötunnuksen avulla, ja toteutus vaatii huolellista suunnittelua. Asia on huomioitu jatkokehityksaiheissa.

Kysymys: Tarvitseeko turvakiellon omaavan lapsen asiakastietoja viivästää tai estää OmaKannasta?

Vastaus: Jos lapsella on turvakielto, ei asiointi hänen puolestaan ole mahdollista OmaKannassa. Eli kirjaukset eivät näy lapsen huoltajille. Tähänkin on poikkeuksia, sillä joskus on voitu tehdä huoltajille erillinen valtuus, jonka johdosta asiointi onnistuu turvakiellosta huolimatta. Lisätietoja [Puolesta-asioinnin yleiskuvauksessa](#).

Kysymyksiä ja vastauksia 4/4

Kysymys: Näkyykö asia millään tavalla OmaKannassa? Näkyykö esim. asiakirjoissa asian nimi?

Vastaus: Asia-asiakirja ei näy OmaKannassa. Asian nimi ei näy asiakirjoissa. On ajateltu, että asiakirjojen ryhmittely asian perusteella OmaKannassa olisi asiakkaalle hyödyllistä. Tämä on mahdollisissa jatkokehityssaiheissa.

Kysymys: Näkyvätkö päivittäiskirjaukset (palvelun tuottamisessa syntyvät huomiot mm. jokapäiväisissä toiminnoissa, yksittäiset keskustelut ja ohjaukset) jatkossa OmaKannassa?

Vastaus: Näkyvät tämän vuoden lopusta lähtien. Jos jotain ei haluta näyttää, käytetään erityissisältöä (tai viivästämistä).

OmaKanta voi muuttaa kirjaamisen käytäntöjä

Aiemmin

- Kirjaukset pääasiassa ammattilaisten käytössä
- Asiakas sai asiakirjat erikseen pyytämällä

OmaKannan myötä

- Kirjaukset myös asiakkaan ja läheisten luettavissa
- Tiedot asiakkaan saatavilla ajasta ja paikasta riippumatta
- Asiakas voi seurata omaa palveluprosessiaan

Kuitenkaan asiakasta osallistava kirjaaminen ei ole sosiaalihuollossa uusi asia

Ammattilaisten huolia

- Voiko asiakas loukkaantua kirjauksista?
- Voidaanko kirjauksia tulkita väärin?
- Vaikuttaako tietojen näkyminen OmaKannassa siihen, mitä tai miten uskalletaan kirjata?
- Voiko kirjausten näkyminen horjuttaa asiakkaan luottamusta ammattilaisiin?

Kirjaamisessa jatkossa korostuu

- Selkeä ja ymmärrettävä kieli
- Ammatillinen ja neutraali kirjaaminen
- Asiakkaan osallisuuden näkyminen
- Tietojen oikeellisuus ja ajantasaisuus
- Pohdinta siitä, mikä on riittävää ja tarpeellista tietoa
- Kunnioittava tapa kuvata asiakkaan tilannetta

Tarkoituksena ei ole jättää asioita kirjaamatta. Asiakastietolaki edellyttää palvelun kannalta tarpeellisten ja riittävien tietojen kirjaamista.

Mitä tutkimuksissa on havaittu?

- Tutkimukset käsittelevät potilaiden pääsyä omiin sähköisiin terveystietoihinsa. Tuloksia voidaan soveltaa sosiaalihoitoon harkiten.
- Omien potilastietojen saatavuus sähköisesti voi aiheuttaa seuraavia myönteisiä vaikutuksia
 - Parantaa potilaiden ja ammattilaisten välistä viestintää¹
 - Vahvistaa osallistumista² ja sitoutumista³
 - Lisää tyytyväisyyttä⁴ ja luottamusta⁵
 - Lisää ymmärrystä omasta hoidostaan²
- Potilaiden kirjauksista loukkaantumista tutkivan tuoreen tutkimuksen⁶ mukaan
 - vain vähemmistö potilaista koki loukkaantumista terveystietojen lukiessaan. Mielenterveyteen hoitoa saaneet kokivat kirjatutkimukset muita useammin loukkaaviksi.
 - yleisimmät loukkaantumisen syyt olivat:
 - virheet tiedoissa
 - epäkunnioittavaksi koettu terveydenhuollon ammattilaisten kielenkäyttö
 - potilaiden mielestä tarpeettomat tiedot
 - Kokemus kuulluksi tulemisesta sekä yllätysten välttäminen kirjauksissa voisivat ehkäistä loukkaantumisen tunnetta

¹ Portz JD, Bayliss EA, Bull S, et al. Using the technology acceptance model to explore user experience, intent to use, and use behavior of a patient portal among older adults with multiple chronic conditions: descriptive qualitative study. J Med Internet Res. 2019;21(4):e11604.

² Simola S, Hörhammer I, Xu Y, et al. Patients' experiences of a national patient portal and its usability: cross-sectional survey study. J Med Internet Res. 2023;25(1):e45974.

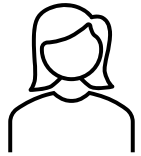
³ Esch T, Mejilla R, Anselmo M, Podtschaske B, Delbanco T, Walker J. Engaging patients through open notes: an evaluation using mixed methods. BMJ Open. 2016;6(1):e010034.

⁴ Dobscha SK, Denneson LM, Jacobson LE, Williams HB, Cromer R, Woods S. VA mental health clinician experiences and attitudes toward OpenNotes. Gen Hosp Psychiatry. 2016;38:89-93.

⁵ Zanaboni P, Kristiansen E, Lintvedt O, et al. Impact on patient-provider relationship and documentation practices when mental health patients access their electronic health records online: a qualitative study among health professionals in an outpatient setting. BMC Psychiatry. 2022;22(1):508

⁶ Simola S, Kujala S, Cajander Å, Kharko A, Kane B, Wang B, Åhlfeldt RM, Hägglund M. Understanding Patient-Reported Offenses in Electronic Health Records: Cross-Sectional Mixed Methods Survey J Med Internet Res 2026;28:e86178

OmaKannan hyödyt

Asiakkaalle

- Osallisuuden vahvistuminen
- Parempi ymmärrys omasta tilanteestaan
- Oikeusturvan vahvistuminen, mahdollisuus havaita kirjauksissa puutteita tai virheitä
- Erityisesti laitos- ja asumispalveluissa ajantasaisen tilanteen välittyminen omaisille

Avoimempi tiedonkulku
Yhteinen tilannekuva
Luottamusta tukeva
yhteistyö

Ammattilaiselle

- Kirjaamisen läpinäkyvyyden lisääntyminen → laadun parantuminen
- Ohjauksen tarpeen / asiakkaiden ja omaisten yhteydenottojen vähentyminen
- Asiakkaan luottamuksen lisääntyminen palvelunantajaa kohtaan
- Mahdollisesti jopa kirjaamiskuorman vähentyminen

OmaKanta lisää sosiaalihuollon läpinäkyvyyttä ja asiakkaan osallisuutta, vahvistaa kirjaamisen ja tiedon laatua ja tukee palvelujen kehittämistä

Lue lisää

- Kanta-palvelujen käsikirja sosiaalihuollon toimijoille, [luku 5](#)
- [Puolesta-asioinnin yleiskuvaus sosiaali- ja terveydenhuollossa](#)
- Kanta-verkkokoulu: [Sosiaalihuollon asiakastietovarannon toimintatavat](#)
- Kanta-verkkokoulu: [Alaikäinen asiakkaana sosiaali- ja terveydenhuollossa](#)
- Usein kysytyt kysymykset [Innokylässä](#)
- Alaikäisten asiakkaiden tietojen hallinta sosiaalihuollossa–tilaisuuden [tallenne ja materiaalit](#)

Kiitos!

sotetiedonhallinta@thl.fi